

Xavier Canyelles

Per **Enric Culat** (eculat@balearsfaciencia.com), amb les il·lustracions de **Xavier Canyelles**

“Els animals i les plantes són seriosos, però jo els veig molt d’humor”

A en Xavier Canyelles li agradaria viure 200 anys, els cent primers per aprendre i els cent següents per seguir aprenent. Potser així tendria temps per gaudir de totes les seves aficions, que són moltes i variades: naturalista, il·lustrador, dibuixant, entomòleg, taxidermista, imitador, caricaturista, internauta... Del GOB diu que és un grup ideal per coincidir amb els altres naturalistes, “un grup en què saps que sempre t’escolten i t’obrin portes a nous projectes”.

EB - Naturalista, il·lustrador, dibuixant, entomòleg, imitador, caricaturista, internauta..... I segur que ens deixam moltes altres professions i ocupacions?

XC - Bé, realment moltes d'aquestes coses van unides. Per exemple, el dibuix i les caricatures van amb la meua faceta d'il·lustrador, mentre que tot el relacionat amb l'estudi de la natura està inclòs dins de la meua part naturalista. Quant a ser humorista, és només un entreteniment.

EB - Com a estudiós de la biodiversitat de les nostres Illes, quines són les teves prioritats?

XC - És impossible que un naturalista sàpiga molt de tots els temes. L'ideal és saber una mica de tot i tenir una especialitat. Jo, per exemple, sé d'auells, però no em consider ornitòleg ni faig feina amb aquests animallets. Sempre m'he sentit més atret pels invertebrats i, en concret, pels insectes i, dins dels insectes, pels coleòpters.

EB - Tu ets l'autor del llibre *Insectes de les Illes Balears*. Com va sorgir aquest projecte?

XC - Personalment, he de dir que és un llibre que no m'agrada gens. Però va sorgir de la necessitat que, almanco, n'hi hagués un de publicat dedicat als nostres insectes. De fet, el problema amb què em trobava quan era adolescent era que no podia identificar els insectes de Mallorca amb les guies europees, on no apareixen els nostres endemismes, per exemple.

EB - I d'on ve l'atracció que sents per aquests petits animals?

XC - Realment no ho sé. El meu germà col·leccionava insectes quan jo era molt petit i m'encantava la sèrie La abeja Maya. Més endavant, passant hores al camp, aquests “bitxos” sempre m'han cridat l'atenció. I quan et fiques en el món dels insectes, de cada vegada et sorprens més i aprens més coses noves, la majoria espectaculars.

EB - Quines, per exemple?

XC - Des de sistemes de reproducció sofisticats com la partenogènesi, fins al cultiu de fongs i pulgons per part de formigues, passant per multitud de dades interessants, com les migracions de les papallones i libèl·lules, la comunicació de les abelles, els sistemes de defensa, el parasitisme i comensalisme, la metamorfosi...

EB - Sabem que els escarabats t'interessen tant, que a vegades et transformes en un escarabat bataner radiofònic.

XC - Sí, he, he, he... Crec que tant

en l'humor com en qualsevol altra disciplina, és molt important saber de què s'està parlant i quins mitjans es tenen per dur la tasca endavant. Per exemple, jo no podria fer humor sobre el món del motor perquè no en tenc ni idea.

EB - En aquest número d'Es Busqueret parlem bastant de son Bosc. Els escarabats bataners que viuen allà s'hauran de fer caddis de golf?

XC - Una bona part sí, ja que els territoris on viuen les larves han estat destrossats, encara que molts sobreviuen dins de la terra i arena aixecada.

EB - I parlant de transformacions, també ets en un indiote a la tele.

XC - La televisió funciona per audiència. I l'audiència és la que comanda. Per tant, tot allò que té més audiència s'ha d'explotar molt més. I com que entre les meves imitacions, la que més m'agradava era la d'indiote, idò els guionistes i productors em digueren que sempre acabàs els meus monòlegs amb el crit d'indiote.

EB - La natura té una vessant humorística?

XC - La natura no, els animals i plantes són seriosos. Però jo sí que els veig molt d'humor. M'encanten aquestes panxetes rodones de les ànecres, que caminen com a “homenets” obesos; el cant dels mussols, que sembla que estiguin escanyats i que no els surt el to

de veu; o la cara que posen els calàpets. També em fan molta gràcia els insectes pal amb els seus moviments lents que imiten una branqueta. Són tots genials.

EB - I els peixos també et fan gràcia?

XC - Sí, i, a més a més, són guapisims. Crec que els ulls dels peixos són els més bonics del món. I, evidentment, fan molta gràcia, especialment els que tenen formes extravagants com el peix globus o el peix trompeta.

EB - Ja que som a la revista Es Busqueret, hauriem de xerrar un poc d'ornitologia...

XC - Per parlar d'ornitologia, m'agradaria destacar la característica que fa únics els aucells entre la resta d'animals. Perquè quan demanam a la gent quina és aquesta característica responen: el bec, que volen, que ponen ous, que caminen a dues potes, que tenen ales, que fan niu...i quasi mai encerten amb una sola paraula: plomes!! Només els aucells tenen plomes, fins i tot modificades en forma de parpelles, de cues, crestes i corones, etc.

EB - Quines són les espècies d'aus que més t'atrauen?

XC - L'arner (*Alcedo att-his*), el setmesó (*Tachybaptus ruficollis*), l'àguila peixatera (*Pandion haliaetus*), el mussolet (*Otus scops*) i el formiguer (*Jynx torquilla*).

EB - Per què aquestes?

XC - Són rares quant a comportament, són singulars. Quan tens un arner a la mà, per exemple, no es mou, es queda quiet girant el cap de banda a banda continuament. El setmesó és senzillament genial, un magnífic bussejador que apareix flotant en qualsevol lloc com una piloteta. El mussolet és una miniatura dels grans mussols, molt mono i simpàtic. La peixatera és una deessa, una dama preciosa que es fa respectar i no té res a veure amb les àguiles vertaderes. Mentre que el formiguer és rar, rar, per a mi que està malament del cap, he, he.

EB - Què representa per a tu el GOB?

XC - Un grup ideal per coincidir amb els altres naturalistes. Un lloc de trobada i intercanvi d'experiències. Un grup en què saps que sempre t'escolten i t'obrin portes a nous projectes. Evidentment, també representa l'entitat ecologista de més renom de Balears, a la qual li devem molt. I no ho dic per fer la pilota.

EB - Què t'agrada més, dibuixar animals o fer caricatures de persones?

XC - Per dibuixar animals s'exigeix un estil realista, per poder identificar les

espècies. Les caricatures es poden fer de moltes maneres i són molt més creatives. De totes maneres, també es poden fer caricatures d'auells.

EB - Hi ha persones que s'assemblen a determinats animals?

XC - Sí, i tant! De fet, identifico les persones amb animals. L'altre dia vaig veure pel carrer un home treballant en una obra. Era molt rodó i fort, transportava una carreta amb material de construcció. A més, a més, portava un casc negre lluent. Era idèntic a un escarabat merder arrossegant una bolla de fems. També quan veig algun “punk” em ve al cap un puput (*Upupa epops*) i tenc un amic que és clavat a un gran ós bru.

EB - Podries identificar algun polític amb una espècie d'au?

XC - I tant. Zapatero és una grua: alt, de plomatge fosc i cara d'auellot. Rajoy, en canvi, és més un mussol nival, tot i que l'identificaria millor amb un mamífer. De La Vega és clavada a la tortuga matamata, però com auell seria un emú. Francesc Antich sembla més un pingüí imperial...

EB - També disseques animals. Per què ho fas?

XC - Hauriem de definir dissecar, que és un procediment de taxidèrmia. També podem xerrar de naturalitzar, conservar, momificar i embalsamar, que són coses diferents. La taxidèrmia sempre m'ha atret molt, però actualment crec que s'han d'aprofitar els cadàvers, sempre de manera legal, per a estudis posteriors, o per qui ho pugui necessitar. Els caçadors volen trofeus per a decoració, però els naturalistes i científics volem aprofitar aquells animallets que han mort a les carreteres, per exemple, perquè la seva mort no hagi estat inútil.

EB - Creus que la taxidèrmia és una ciència una poc incompresa?

XC - No és una ciència, sinó una disciplina que comprèn art i ciència. Aquí està molt incompresa. En moltes pel·lícules els taxidermistes són boigs o assassins. Hi ha gent que veu els taxidermistes com a “matadors d'animals” i no és així. Els animals arriben morts. Però, a la resta d'Europa i especialment a Amèrica, la taxidèrmia és tan valorada que se'n celebren grans competicions, se'n fan cursos, exposicions...

EB - Un lloc de Mallorca on t'agradi perdre't però que vulguis compartir amb nosaltres...

XC - La cala de Banyalbufar. És la platja del meu poble. He provat d'anar a moltes platges, però la que més m'agrada és aquesta.

EB - Pensava que parlaries de la Torre de ses Animes.

XC - No, perquè allà no hi descans i quan som a dalt em fa un poc de vertigen.

EB - I has vist ovnis allà?

XC - Alguna vegada, però tampoc li he donat gaire importància. De fet, si són naus espacials, els extraterrestres ja vendran quan hagin de venir, de moment allà queden...

EB - Si un extraterrestre et demanés una mostra representativa de la biodiversitat de Mallorca, quins animals escolliries per posar-los a la seva nau espacial?

XC - Seguint criteris humans, que segurament no serien els mateixos dels àliens, escolliria tres espècies de caragols endèmics, un busqueret balear, quatre espècies d'escarabats endèmics, cinc espècies de plantes endèmiques i totes les exòtiques (coatis, bàlsam, cotorres argentines, becut vermell...) perquè se les enduguessin lluny.

EB - Hem xerrat de moltes coses, però encara en podríem xerrar d'alguna més, si vols.

XC - Hi ha tantes coses en aquesta vida per aprendre, i la vida és tan curta... jo crec que hauríem de viure dos-cents anys, els cent primers per aprendre i fer feina, i els cent següents per seguir aprenent, madurar, envellir i fer coses. Una persona de cent anys seria com una de cinquanta i una de dos-cents com una de vuitanta. •

